

Themapreek Focus 2.1. 'De verborgen aanwezigheid van Jezus' Lucas 24 vers 13-35

Ds. Michiel Vastenhout, 19 april 2020

Gemeente van Christus,

'Als geloven soms moeilijk is, waar U lijkt te zwijgen.
Waar mijn hart zo ontmoedigd is, ik U niet kan bereiken.
Wie bent U Heer, als U zich niet openbaart:
als mijn oog U niet ziet, mijn hart U niet ervaart?
Bent U als een vreemde, die ik niet herken?
Leef ik als ontheemde, niet thuis waar ik ben?
Mijn beeld van U wankelt, het inzicht ontbreekt,
totdat U met mij wandelt, totdat U met mij spreekt.'

Als mijn oog U niet ziet. Nee. Soms zien we God niet. Zien. Dat is een kernwoord in de manier waarop Lucas in zijn evangelie schrijft over de gebeurtenissen rond het sterven van Jezus. Diens kruisiging noemt hij een schouwspel. Om dat schouwspel zijn de mensen samengekomen. De meesten zwijgend. Sommigen spottend. Ze zien het niet. Wie daar hangt. Alleen de ene andere gekruisigde. Die ziet Jezus écht als koning. De anderen niet. Nepkoning. Would-be Messias.

Ook zij die Jezus gekend hadden, stonden te kijken. Op een afstand. Ook de vrouwen die hem vanuit Galilea gevolgd waren en alles hadden zie gebeuren. Ze hadden natuurlijk Jezus wel gezien. Maar niet zoals Paulus en Johannes er later over schrijven. Als de Here der heerlijkheid. Als de eniggeboren God. Gekruisigd. Wijsheid van God. Een diep geheimenis. Dat zie je ook niet zomaar.

Wie het ziet gebeuren, ziet net buiten de stad kruisen staan. Als eindstation. Over en uit.

'Als geloven soms moeilijk is, waar U lijkt te zwijgen.
Waar mijn hart zo ontmoedigd is, ik U niet kan bereiken.
Wie bent U Heer, als U zich niet openbaart:
als mijn oog U niet ziet, mijn hart U niet ervaart?

De vrijdag is voorbij. Er was niks goeds aan. Allen, ook de volgelingen van Jezus keren huiswaarts. Jozef een beetje later. Hij legt Jezus te rusten in een graf. De vrouwen zagen ook dat gebeuren. Dan begint de sabbat. Het schouwspel op Golgotha is voorbij.

En gemeente, toch heeft dit schouwspel de wereld veranderd. Want terecht schrijven Paulus en Johannes later over de Heer der heerlijkheid, die de gekruisigde Messias is. En over Jezus, die ons God toont, ook als hij tussen hemel en aarde aan een kruis hangt.

'Wie bent U Heer, als U zich niet openbaart?'

Ja, wie is Hij? Goede Vrijdag bepaalt ons bij Gods eeuwige Naam. En het geheim daarvan. Ik ben die ik ben. Verborgen aanwezig deelt Hij ons bestaan. Op een totaal ongedachte wijze. Te midden van het lijden. Daar is Hij te vinden. Dát schouwspel voltrok zich toen op Golgotha.

Kijken naar het kruis is cruciaal. Blijvend. Ook in de Paastijd. Want wie weinig heeft met het kruis, kan onmogelijk het wonder van Pasen begrijpen. Alleen wie op die vrijdag naar het kruis heeft gekeken, in al z'n ruwheid en onmogelijkheid, die begint iets te begrijpen van de verwarring op zondag. Allereerst de verwarring van de vrouwen bij het aanbreken van de nieuwe dag. Daarna die bij de elf apostelen. En ook die bij Kleopas en Maria, zijn vrouw. Op de weg naar Emmaüs. Want Goede Vrijdag en Pasen horen onlosmakelijk bij elkaar. Het verwarrende lege graf is Gods antwoord op het schouwspel op Golgotha.

Pasen is niet los verkrijgbaar. Opstanding moeten we niet misverstaan, en gebruiken om die ergerniswekkende belijdenis van de gekruisigde toe te dekken of achter ons te laten. Juist niet! Jezus is en blijft de gekruisigde. Pasen maakt dat niet ongedaan. Integendeel! Het zet er een dikke streep onder. We verkondigen met Paulus niets en niemand anders dan Jezus de Messias, de gekruisigde. Dit was de weg die Hij moest gaan. Tot heil van de wereld. Want als Gods antwoord van het lege graf niet geklonken had, waren we reddeloos verloren geweest.

Dan hadden we nooit bedacht dat God iets te maken had met Golgotha. Dan was Jezus een martelaar die ons niks te bieden zou hebben. Niet voor wat je overkomt aan lijden in je leven. Niet voor de puinhoop die wij er door ons op onszelf gerichte leven van maken.

'Mijn beeld van U wankelt, het inzicht ontbreekt.'

Zo wankelend wandelend treffen we dit echtpaar aan onderweg. Johannes verhaalt in zijn evangelie dat Maria, de vrouw van Klopas bij het kruis stond. Hier wordt door Lucas haar naam niet genoemd, wel die van haar man. Maar het ligt voor de hand dat ze samen op weg terug zijn. Naar huis. Als Maria één van de vrouwen is waarvan steeds wordt vermeld dat ze Jezus al vanuit Galilea volgden, dan is Emmaüs misschien hun eerste overnachtingsplaats op weg terug. 11 kilometer buiten Jeruzalem. Dat is goed haalbaar nog die dag, na alles wat er die ochtend gebeurd is. En alles wat eraan voorafging. Wat een vragen. Het inzicht ontbreekt.

Ja, zo herkenbaar. Moeiteloos scharen we ons bij hen. Hoe waardevol is het om samen met anderen van gedachten te wisselen. Je twijfels te delen. Je vragen. Ook in tijden als dit. Ook als geloven soms moeilijk is, waar God lijkt te zwijgen. Waar ons hart snel ontmoedigd is, we God niet kunnen bereiken.

Maar dan toont deze geschiedenis ons het werkelijke wonder van Pasen. 'Wie bent U Heer, als U zich niet openbaart?' Maar dat doet Hij wel! Hij komt met ons mee oplopen! Helpt dat? In eerste instantie niet. Al is het soms fijn om tegen een vreemde aan te kunnen praten. Ja, dat is de vraag:

‘Bent U als een vreemde, die ik niet herken?

Als mijn oog U niet ziet, mijn hart U niet ervaart?’

Dichte ogen. Sombere harten. Hopeloosheid. Deze vreemdeling lijkt van niets te weten. Nou, dan praten we hem wel bij. Over Jezus uit Nazareth. Hoe Hij was als profeet. Over wat er gebeurd is. Kruisiging. Over hoe ons dat zelf raakt tot in het diepst van ons bestaan. Voorbij de behoedzaamheid. ‘Wij leefden in de hoop dat h j degene was die Isra el bevrijden zou.’ Maar niet dus. Het is nu al de derde dag. Ho! De derde dag! Hoopvol Bijbels gegeven! Nou, het is vooral een verwarrende dag geweest. Een leeg graf. Dubbelgecheckt. Vrouwen die engelen zouden hebben ontmoet die zeggen dat Jezus leeft. Maar niemand die Hem heeft gezien, dus ja. Tijd voor de thuisreis. Vandaar dat ze hier nu lopen. Samen. Somber.

‘Mijn beeld van U wankelt, het inzicht ontbreekt,
totdat U met mij wandelt, totdat U met mij spreekt.’

Precies dat gebeurt! Hij loopt mee op. Spreekt. De vreemdeling geeft tekst en uitleg. Legt de Schriften uit. Geeft Messiasonderwijs. Van A tot Z. Van Genesis tot Maleachi. Zo moest het zijn. Door lijden tot heerlijkheid. Geen verlossing v n het lijden. Maar er dwars doorheen. Zo zou het gaan! Met de Messias, als vertegenwoordiger van Isra el en zelfs van de wereldwijde volken. Zo moest het zijn. De opstanding maakt het verschil. Alle verschil van de wereld. Alle verschil v or de wereld.

Maar wacht nog even. Lucas is een meester in vertellen. Een eerder verhaal uit zijn evangelie resoneert. Een verhaal dat ook alleen hij ons vertelt. Net als dit. Over een ander echtpaar, onderweg bij Jeruzalem vandaan. Jozef en Maria. Samen met hun zoon Jezus op pelgrimage geweest voor het pesachfeest. Nu op weg terug naar Galilea. Een dagreis bij de stad vandaan. Maar dan zijn ze Jezus kwijt! Ze zoeken hem eerst op de bekende plekken, maar vinden hem niet. ‘Sommigen gingen naar graf, maar Hem zagen ze niet.’ Terug in de stad vinden Jozef en Maria Jezus na drie dagen. ‘Al met al is het vandaag de derde dag sinds deze dingen gebeurd zijn.’ Ze vonden hem in de tempel, tussen de leraren, luisterend en vragen stellend. Bijbelschool. En iedereen stond versteld van zijn inzicht en antwoorden. Daar moest Hij zijn. In het huis van zijn Vader. Ondanks dat Jozef en Maria met angst in hun hart op zoek waren. ‘Waarom hebt u naar me gezocht?’ Ze begrepen niet wat Hij tegen hen zei...

En nu klint het: ‘O onverstandigen en tragen van hart! Moest de Messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?’ Zo moest het zijn. Goede Vrijdag en Pasen horen onlosmakelijk bij elkaar.

De Meester geeft Messiasonderwijs. De gekruisigde is de Heer der heerlijkheid. Gods toekomst is vandaag begonnen! Zo de Bijbel leren lezen, daar krijg je nooit genoeg van. Dan begint je hart te branden. En dus vraag je:

‘Als de avond gevallen is, wilt U bij me blijven?’

Werp uw licht op wat donker is: laat de duisternis wijken!’

Want je vraagt je af:

‘Wie is de Man, die ik toch niet heb herkend,
die mijn hart weer doet branden als ik luister naar Hem?’

Dan gaan je ogen open. Nee, niet zoals toen, lang geleden, tijdens de eerste maaltijd waarover verteld wordt in de Bijbel. Adam en Eva in de tuin van Eden. Genesis 3: ‘De vrouw keek naar de boom. Zijn vruchten zagen er heerlijk uit, ze waren een lust voor het oog, en ze vond het aanlokkelijk dat de boom haar wijsheid zou schenken. Ze plukte een paar vruchten en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook hij at ervan. Toen gingen hun beiden de ogen open en merkten ze dat ze naakt waren. Daarom regen ze vijgenbladeren aan elkaar en maakten er lendenschorten van.’

Daar begonnen wij ons te verbergen voor God. Schuldig. Zondig. Doelmissers. En om dat weer goed te krijgen, begon God zelf een weg van verborgen aanwezigheid dwars door onze menselijke geschiedenis heen. Tot op een Romeins kruis. En kijkend naar dat kruis, dwars door het opengegane graf heen, bidden we:

‘Ontmasker mijn leven, verberg U niet meer.
Door inzicht te geven, tot wie ik mij keer.
Mijn denken is duister, mijn hart lijkt verblind.
Totdat ik naar U luister; totdat U mij weer vindt.’

Na drie dagen vindt Hij ons. Openbaart Hij zichzelf. Terwijl Hij mee oploopt, en bij ons blijft ook als de avond valt. En dan vindt er opnieuw een maaltijd plaats. Dit keer de eerste in Gods nieuwe schepping. Een maaltijd die ons mensen opnieuw de ogen opent. Maar dit keer heilzaam, ten goede. Omdat de vloek doorbroken wordt, en we Hem herkennen.

‘U reikt mij de beker, breekt met mij het brood.
De Gast blijkt de Gastheer, maakt mij deelgenoot.
U toont mij uw liefde, Uw ware gezicht.
Heel mijn hart weet nu zeker wie de Levende is!’

Ja! Dáárom brandde ons hart! Al onderweg, en nu nog meer! Hij wijst ons het spoor op weg naar Gods nieuwe wereld. Uit de zondeslavernij van Egypte, op weg naar het land van de belofte. Zijn toekomst, die op ons toekomt. Waar we glimpen soms van zien. En soms, vaker, ook helemaal niet. Maar op die woestijnweg loopt Hij zelf met ons mee op. De weg van de nieuwe schepping. Het eerste stukje waren 60 stadiën van Jeruzalem naar Emmaüs. Sombere kilometers. Die er na de maaltijd, hoewel het al donker was geworden, toch heel anders uitzagen. Omdat we vreugdevol terugrenden naar de stad. Om het ook de anderen te vertellen. Die het al bleken te weten. Heerlijk om dat in Gods gemeente met elkaar te delen: De Heer is werkelijk uit de dood opgewekt! En door zijn Woord en Geest deelt Hij, nog altijd, en totdat Hij komt, verborgen aanwezig ons bestaan. ‘Waar ik ben, bent U: wat een kostbaar geheim. Uw naam is ‘Ik ben’ en ‘Ik zal er zijn’.’ Amen.